

12-04-2023 11:03 CEST

Debattinnlegg: Ruter svarer om Mobileye: Rødts påstander undersøkt og tilbakevist

Dette [debattinnlegget sto på trykk i Dagsavisen](#) 3. april 2023.

På bakgrunn av våre nyere undersøkelser føler vi oss igjen trygge på at Mobileyes forretningspraksis er etisk forsvarlig, og vi ser frem til deres bidrag til pilotprosjektet vårt med Holo i Groruddalen.

Av Elisabeth Skarsbø Moen, direktør for samfunnskontakt og kommunikasjon i Ruter.

[I januar lanserte Ruter planer om et nytt pilotprosjekt med selvkjørende kollektivtransport i Groruddalen](#), hvor vi har ambisjon om å [utvikle en offentlig bestillingstransport som alternativ til privatbilen](#). Kort tid etter lanseringen fremsatte Rødts bystyrerepresentant i Oslo Siavash Mobasheri og vara Ylva Holm Torsteinson påstander om et av prosjektets underleverandører, som vi fant grunn til å ta på det største alvor. Den første påstanden lød at underleverandøren Mobileye leverer fjernstyrte våpensystemer til israelske okkupasjonsstyrker i Palestina; den andre at de har bidratt med teknologi til Jerusalem Light Rail (JLR), bybanelinjen som betjener folkerettsstridige israelske bosetninger i Øst-Jerusalem.

Som offentlig innkjøper har Ruter et ansvar for å fremme etisk forsvarlig forretning og respekt for menneskerettigheter fra topp til bunn i våre verdikjeder. Dette er vi forpliktet til gjennom lov om offentlige anskaffelser § 5 og åpenhetsloven, som trådte i kraft i juli 2022. I tråd med åpenhetsloven hadde vi tidligere gjennomført aktsomhetsvurderinger av Mobileye. Det skjedde før de inngikk kontrakt med vår forsknings- og utviklingspartner i prosjektet, danske Holo, i fjor høst. Alvorsgraden i anklagene fra Rødt gjorde at vi har foretatt en andre aktsomhetsvurdering som innebærer nærmere gransking av leverandørkjeden. Eventuell uetisk forretningspraksis avdekket hos Mobileye ville være informasjon av allmenn interesse. Selskapet eies av amerikanske Intel, hvor blant annet oljefondet eier aksjer.

"Konklusjonene i denne andre aktsomhetsvurderingen er at det ikke er funnet hold i påstandene om at Mobileye utstyres israelske forsvarsstyrker med teknologi til militære formål.

Konklusjonene i denne andre aktsomhetsvurderingen er at det ikke er funnet hold i påstandene om at Mobileye utstyres israelske forsvarsstyrker med teknologi til militære formål. Misforståelsen rundt dette ser ut til å ha oppstått på grunn av en artikkel i den israelske avisen Makor Rishon fra 2017. Rødts bystyrerepresentanter viste til denne artikkelen, hvor et automatisert militært kjøretøy omtales som en «mobileye». I dette tilfellet har journalisten brukt ordet som en generisk betegnelse på et selvkjørende kjøretøy – et resultat av at Mobileye er kjent som en ledende aktør på dette feltet. En relevant parallell er ordet «hoover», som i den engelsktalende verden ble et synonym for støvsuger etter at The Hoover Company tidlig dominerte dette markedet med sine produkter.

Mobileye nevnes ved navn også i andre nyhetsartikler som omhandler automatisering i det israelske militæret, men da kun som et eksempel på en

utvikler av selvkjøringsteknologi. Vi har ikke lyktes å finne rapporter om konkrete forbindelser mellom selskapet og israelske kampstyrker. Heller ikke når det gjelder Mobileyes påståtte involvering i JLR har vi avdekket kritikkverdige forhold. Mobileye var riktignok en ønsket underleverandør til Alstom i forbindelse med det franske selskapets JLR-anbud, og de to aktørene gjennomførte et teknisk pilotprosjekt sammen i 2016. Pilotprosjektet skal imidlertid ikke ha resultert i noen videre forretning mellom partene, og Alstom trakk seg fra JLR-anbudet i 2019. Avslutningsvis har vi ikke funnet at Mobileye står på noen lands eller internasjonale organisasjoners sanksjonsliste. På bakgrunn av våre nyere undersøkelser føler vi oss igjen trygge på at Mobileyes forretningspraksis er etisk forsvarlig, og vi ser frem til deres bidrag til pilotprosjektet vårt med Holo i Groruddalen.

"På bakgrunn av våre nyere undersøkelser føler vi oss igjen trygge på at Mobileyes forretningspraksis er etisk forsvarlig, og vi ser frem til deres bidrag til pilotprosjektet vårt med Holo i Groruddalen.

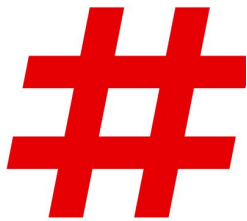
Åpenhetsloven forplikter norske virksomheter å gå sine verdikjeder og underleverandører i sømmene og opplyse allmennheten om hva vi finner ut. Formålet med loven er å bidra til positiv endring. I tilfellene hvor kritikkverdige forhold avdekkes, er det ikke et krav at man tvert skal kutte forbindelser og vende blikket mot andre leverandører.

I vår rolle som offentlig innkjøper har Ruter muligheten til å påvirke våre leverandørers forretningspraksis gjennom de forventningene vi kommuniserer til markedet og de kravene vi stiller i våre anbud. Makten til å skape positive endringer blir enda større når hele bransjer evner å stå samlet om å stille krav. Avslutter man relasjonen til en leverandør, sier man også fra seg posisjonen til å aktivt bidra til å utbedre forhold som er avdekket. Kontraktbrudd skal være siste utvei, når andre forsøk på å oppnå endring har feilet.

Åpenhetsloven ble innført i fjor og er fremdeles for en ung lov å regne. Hvordan den best etterleves er noe vi må finne ut sammen, ved å spille hverandre gode og dele erfaringer og rutiner. Teknologisk utvikling og lange, komplekse internasjonale verdikjeder vil i stadig voksende grad kunne utfordre norske virksomheter i tiden fremover. Å dele kunnskap om hva vi finner i våre undersøkelser, er også et bidrag til å øke transparensen om disse utfordringene og bidra til endring.

Ruter As er et felles administrasjonsselskap for kollektivtrafikken i hovedstadsområdet. Vi administrerer over halvparten av kollektivtrafikken i Norge. Vår rolle er å planlegge, utvikle, samordne, bestille, markedsføre og informere om kollektivtrafikktilbudet. All operativ drift utføres av ulike operatørselskap som kjører på kontrakt for Ruter - alt innenfor samme billett- og prissystem. Våre eiere er Oslo kommune (60 %) og Akershus fylkeskommune, (40 %). Totalt var det 386 millioner påstigninger i området vi dekker i 2023.

Kontaktpersoner

Pressevakt

Pressekontakt

presse@ruter.no

400 01 518